

УДК 373.2:37.018.1:004.8

Анісімова О. Е.

Херсонський державний університет, Херсон, Україна

ORCID ID: 0000-0001-9467-3975

**ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ПАРТНЕР У ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ:
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ВИМОГИ ТА РИЗИКИ**

DOI 10.14308/ite000812

Анотація. Стаття присвячена фундаментальній трансформації дошкільної освіти в епоху прискореного технологічного розвитку, коли штучний інтелект перетворився на повсякденний інструмент педагогів. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю подолання розбіжностей між динамічним цифровим освітнім середовищем для дітей дошкільного віку та неактуальними методами роботи, а також потребою в цифровізації для забезпечення стійкості та модернізації української освіти у воєнний та повоєнний час. Метою статті є визначення та обґрунтування концептуальних вимог до впровадження технологій ШІ для оптимізації роботи вихователя закладу дошкільної освіти, зокрема в контексті методичного супроводу та розробки дидактичних матеріалів.

Проведено аналіз широкого спектру вітчизняних та англомовних наукових досліджень, що вивчають нормативно-правові, психолого-педагогічні, методичні та етичні аспекти взаємодії педагогів із розумними технологіями. Дослідження фокусується на партнерському підході.

ШІ розглядається як потужний асистент, що бере на себе високоаналітичні функції (моніторинг, аналітика, планування, створення адаптивного контенту), дозволяючи вихователю зосередитися на глибинній, особистісно-орієнтованій взаємодії (гуманізація освітнього процесу, наставництво).

ШІ забезпечує максимальну індивідуалізацію освітніх траєкторій, підвищує інклюзивність (персоналізовані історії, віртуальні асистенти), оптимізує комунікацію з батьками та підвищує безпеку дітей.

Успішне впровадження вимагає розробки локальних політик ЗДО, які регламентуватимуть використання генеративних моделей з акцентом на академічну доброчесність, прозорість алгоритмів та етичність. Вирішальним чинником успіху є цифрова компетентність самого вихователя закладу дошкільної освіти.

Визначено специфічні ризики для дошкільного віку: дефіцит живої соціальної взаємодії, ризик пасивного навчання, обмеження творчості та вільної гри, етичні ризики (конфіденційність, алгоритмічна упередженість), а також залежність від технологій та здоров'язберезувальні загрози.

Інтеграція ШІ надає вихователям потужні засоби для формування ефективного та інклюзивного освітнього простору. Проте, застосування ШІ в закладах дошкільної освіти має бути чітко регульованим та сфокусованим на підтримці, а не заміщенні вихователя, з обов'язковим збереженням природних потреб дитини у русі, живій грі та соціальній взаємодії.

Ключові слова: штучний інтелект, дошкільна освіта, вихователь закладу дошкільної освіти, педагогіка партнерства, індивідуалізація навчання, цифрова компетентність, ризики ШІ.

Сучасна дошкільна освіта переживає глибоку трансформацію, спричинену безпрецедентним прискоренням технологічного розвитку. Це прискорення веде до нової фази розвитку, яку часто окреслюють як епоху індустрії, де ключовим елементом стає симбіоз людини та інтелектуальних технологій. Період 2020-2025 років став переломним для всієї системи дошкільної освіти – як в Україні, так і на глобальному рівні. Саме в цей час

штучний інтелект стрімко вийшов із суто дослідницької площини і перетворився на загальнодоступний, повсякденний інструмент у діяльності педагогів. Ця зміна зумовлює фундаментальне переосмислення ролі технологій у педагогічній науці та практиці. Спільнота відходить від традиційного підходу, зосередженого на простому «використанні технічних засобів навчання», і активно переходить до концепції «партнерської взаємодії» між педагогом, дитиною та розумними технологіями.

Актуальність цього дослідження зумовлена нагальною потребою подолання розбіжностей між динамічним розвитком цифрового освітнього середовища, в якому виховуються діти покоління «Альфа», та все ще поширеними застарілими чи традиційними методами педагогічної роботи.

В умовах складних викликів воєнного часу та необхідності повоєнного відновлення, українська освітня система розглядає тотальну цифровізацію як стратегічно важливий ресурс для забезпечення стійкості, безперервності та комплексної модернізації.

У цьому контексті, штучний інтелект є ключовим елементом. Його роль слід сприймати не як спробу замінити вихователя, а як потужного асистента і партнера. ШІ здатний значно підвищити якість освіти, забезпечуючи безперервність освітнього процесу, максимальну інклюзивність та глибоку індивідуалізацію освітніх траєкторій для кожної дитини.

Проаналізуємо дані широкого спектру наукових досліджень за останні п'ять років, з пріоритетом на праці українських науковців, які адаптують глобальні тренди до вітчизняних реалій. Також залучено провідні англомовні джерела для верифікації глобального контексту. Ми розглянемо нормативно-правові, психолого-педагогічні, методичні та етичні аспекти цієї нової форми професійної взаємодії.

Пріоритет надавався роботам українських науковців, які займаються адаптацією світових освітніх тенденцій до національних реалій. Для забезпечення глобального контексту та верифікації даних також залучені ключові англомовні джерела.

Аналіз наукових публікацій останніх років виявляє помітну зміну риторики щодо ролі та суб'єктності штучного інтелекту в освітній сфері. На початку 2020 року ШІ здебільшого фігурував у дослідженнях як «об'єкт управління» – інструмент, яким керує людина. Натомість, у роботах 2023-2025 років усе частіше використовуються терміни, що вказують на партнерський підхід: «співпраця», «взаємодія» та «асистування».

Це свідчить про перехід від сприйняття ШІ як простого засобу до бачення його як активного помічника педагога.

Педагогіка партнерства – це сучасна освітня філософія та модель взаємодії, яка ґрунтується на принципах рівності, довіри, взаємоповаги та діалогу між усіма суб'єктами освітнього процесу: здобувачами освіти, педагогами та батьками чи іншими членами спільноти. Її центральна ідея полягає у переході від авторитарної, суб'єкт-об'єктної моделі навчання до суб'єкт-суб'єктної, де кожен учасник є активним, рівноправним партнером у досягненні спільних освітніх цілей.

Педагогіка партнерства тісно пов'язана з ідеями гуманістичної психології (К. Роджерс, А. Маслоу), конструктивізму (Л. Виготський, Ж. Піаже), а також діяльнісного підходу у навчанні. Вона є однією з основоположних засад сучасної системи освіти, в тому числі її дошкільної ланки.

Педагогіка партнерства є ключовим елементом особистісно-орієнтованого навчання та важливим чинником гуманізації освітнього середовища. Її успішна імплементація вимагає зміни як філософії вчителя, вихователя, викладача, так і всієї освітньої системи [3, с. 157].

Теза про штучний інтелект як партнера в системі освіти виходить за межі простого використання його як інструмента автоматизації чи заміни педагога. Вона передбачає суб'єкт-суб'єктну взаємодію, де ШІ бере на себе специфічні, часто високоаналітичні функції, звільняючи час для якісної, особистісно-орієнтованої взаємодії із здобувачами освіти.

ШІ виступає як інтелектуальний помічник, який підвищує ефективність та гуманізує освітній процес, дозволяючи педагогу більше часу приділяти глибинній педагогічній взаємодії, що є основою педагогіки партнерства.

Ключовою теоретичною конструкцією, що описує партнерство вихователя закладу дошкільної освіти та ШІ, є концепція Intelligence Amplification (IA) – посилення інтелекту. На відміну від Artificial Intelligence (AI), який прагне зімітувати або замінити людський розум, IA ставить за мету розширення когнітивних можливостей людини за допомогою технологій.

У ґрунтовному дослідженні, опублікованому у *Frontiers in Education* (2022), розглядається модель ко-оркестрації (co-orchestration) спільного навчання. Дослідники доводять, що ШІ може діяти як «асистент-спостерігач», який моніторить динаміку роботи дітей у групах, аналізує їхню взаємодію та надає вихователю дані для прийняття педагогічних рішень. Це дозволяє педагогу фокусуватися на якісній інтервенції, поки ШІ бере на себе рутинний моніторинг [2].

Інтеграція ШІ в освітній процес України відбувається не стихійно, а в межах формованого правового поля. Важливо зазначити, що регулювання відбувається не лише на державному рівні, а й на рівні конкретних освітніх інституцій, що задають тренди для всієї вертикалі освіти.

Розуміння механізмів регулювання штучного інтелекту значно поглибили українські науковці О. Співаковський, С. Омельчук, В. Кобець, Н. Валько та Д. Мальчикова (2023).

Хоча їхнє дослідження зосереджується на інституційних політиках університетів, воно має пряму проекцію на заклади дошкільної освіти. Це пояснюється тим, що саме заклади вищої освіти встановлюють професійні стандарти та готують майбутніх вихователів до роботи в умовах цифровізації. Автори дослідження підкреслюють, що успішне впровадження ШІ вимагає розробки чітких внутрішніх правил з акцентом на: академічну доброчесність (у контексті розробки навчальних матеріалів); прозорість алгоритмічних рішень; етичність використання технологій. Політика освітнього закладу повинна охоплювати не лише технічні аспекти (доступ, інфраструктура), а й визначати педагогічні межі: де завершується функція асистента ШІ і починається власна творчість та професійна відповідальність педагога [4, с. 181].

Для закладу дошкільної освіти це означає необхідність розробки внутрішніх положень, що чітко регламентуватимуть використання генеративних моделей у методичній роботі, плануванні занять та комунікації з батьківською спільнотою.

Основним документом, що регулює вимоги до компетентностей педагога, є Професійний стандарт «Вихователь закладу дошкільної освіти». Хоча документ був прийнятий до масового поширення генеративних моделей, він містить вимоги до цифрової компетентності, які сьогодні автоматично екстраполюються на роботу з ШІ [11].

Дослідниця Яна Українцева у своєму матеріалі підкреслює, що ШІ має значний потенціал, щоб стати «цінним інструментом» саме для фахівців – вихователів закладів дошкільної освіти, надаючи їм можливість покращувати якість освітніх послуг для дітей. Однак вона робить критично важливе застереження: ефективність цієї технології безпосередньо залежить від «правильного впровадження». Таким чином, проста наявність технології не є гарантією підвищення якості; вирішальним чинником залишається методологія взаємодії, яку формує та застосовує сам педагог [12, с. 182].

Світовий економічний форум у своєму прогнозі на 2025 рік підтверджує, що майбутнє освітнього процесу не зводиться до дихотомії чи протистояння за принципом «вихователь проти ШІ». Навпаки, ключ до успіху лежить у максимальному використанні потенціалу їхньої синергії та співпраці. Сучасні технології досягли такої зрілості, що тепер можливо створювати навчальні простори, які є значно персоналізованішими для кожного здобувача освіти. Цей підхід ефективно поєднує: аналітичну потужність ШІ (обробка даних, швидка адаптація контенту) та незамінний людський елемент викладання (емпатія, моральне та етичне судження, емоційна підтримка).

Таким чином, ШІ розглядається як засіб посилення людських якостей, а не їхня заміна [5].

Лариса Фамілярська (2024) деталізує ці засади, вказуючи на необхідність локальних політик у кожному ЗДО. Вона зазначає, що використання таких інструментів, як ChatGPT, Quillbot та Google Gemini, має бути регламентоване на рівні закладу, щоб забезпечити узгодженість дій педагогічного колективу та батьківської громади [13, с. 216].

Сучасний вихователь – це не лише практик, а й дослідник власної діяльності. У 2025 році А. С. Волянчук актуалізувала питання використання ІІІ в методології організації педагогічних досліджень. Хоча її праця фокусується на здобувачах освіти, запропоновані підходи є надзвичайно цінними для методистів та вихователів-методистів ЗДО. Авторка доводить, що ІІІ може виступати ефективним інструментом на етапах:

- Аналізу літератури: швидке опрацювання нормативних баз та методичних новинок.
- Дизайну дослідження: допомога у формулюванні гіпотез педагогічного експерименту (наприклад, щодо ефективності нової ігрової методики).
- Обробки даних: аналіз результатів діагностики розвитку дітей (знеособлених), виявлення кореляцій, які важко помітити вручну [8, с. 48].

Найбільш поширеним сценарієм використання ІІІ залишається допомога у плануванні. Модель «Чотирьох частин» (Persona, Task, Context, Format), адаптована для українських реалій, дозволяє вихователям створювати якісні конспекти занять за лічені хвилини. Українські методичні центри вже проводять семінари-практикуми, навчаючи педагогів цій технології [1].

ІІІ-інструменти, такі як автоматичний переклад, транскрипція, віртуальні асистенти для дітей з особливими освітніми потребами, роблять освітній процес доступнішим та інклюзивнішим.

Згідно з даними організації Zero to Three, алгоритми машинного навчання можуть аналізувати відеозаписи поведінки дитини для виявлення маркерів нейровідмінностей. Інструменти на кшталт Magic School AI та Ella дозволяють створювати персоналізовані «соціальні історії» (Social Stories) для дітей з РАС [6].

Успішна інтеграція ІІІ вимагає системної підготовки. А. С. Волянчук (2025) у своїй праці пропонує чіткий алгоритм підготовки до застосування ІІІ, який є універсальним як для здобувачів освіти ЗВО, так і для практикуючих вихователів. Цей алгоритм включає мотиваційно-ціннісний, когнітивний, діяльнісний та рефлексивний етапи [9, с. 41].

Попри значний інтерес до розвитку інформаційних технологій та їхнього потенціалу в освіті, тема інтеграції штучного інтелекту у підготовку майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти залишається відносно новою. Зокрема, методичний супровід та використання ІІІ для роботи з освітніми дидактичними матеріалами ще не набули достатнього висвітлення. Це вказує на невирішені частини загальної проблеми: низка аспектів застосування ІІІ у роботі вихователя закладу дошкільної освіти досі не досліджена у науковій літературі. Швидкі досягнення у цифровій сфері спричинили нестачу теоретичних та прикладних робіт, які б належним чином оцінювали вплив цих інновацій на педагогічну галузь.

Мета дослідження полягає у визначенні та обґрунтуванні концептуальних вимог до впровадження технологій штучного інтелекту для оптимізації роботи вихователя закладу дошкільної освіти, зокрема в контексті методичного супроводу та розробки дидактичних матеріалів.

Аналіз наукових підходів, досвіду викладачів закладів вищої освіти та практичної діяльності вихователів закладів дошкільної освіти підтверджують позитивний ефект розвитку цифрових технологій. Цей вплив простежується навіть на тих освітніх рівнях, де повністю дистанційний формат навчання виключений через низку санітарно-гігієнічних норм та особливості розвитку дітей раннього та дошкільного віку. Однак, цифрова компетентність є критично важливою складовою професіоналізму вихователя закладу дошкільної освіти, оскільки якісна підготовка дитини до життя в інформаційному суспільстві вимагає відповідної готовності самого фахівця. Крім того, не можна виключати можливість застосування змішаної форми освіти (поєднання очного та дистанційного навчання). Її

реалізація може бути забезпечена за рахунок залучення всіх учасників освітнього процесу в дошкільній ланці: батьків, інших працівників ЗДО та громадськості. Таким чином, інтеграція штучного інтелекту у дошкільну освіту надає вихователям потужні засоби для формування ефективного, безпечного та інклюзивного освітнього простору, що сприяє гармонійному розвитку дитини [10].

Проведений аналіз професійної діяльності вихователів ЗДО надає підґрунтя для прогнозування переваг від інтеграції ШІ, які сприятимуть покращенню освітніх результатів та розвитку дошкільників.

Таблиця 1.

Переваги та ризики використання ШІ у закладах дошкільної освіти

Ознака / Сфера впливу	Переваги використання ШІ	Ризики використання ШІ
1. Освітній процес	Індивідуалізація навчання; адаптивні завдання; підтримка змішаного та дистанційного формату.	Залежність від технологій; технічні збої; зниження автономності вихователя.
2. Розвиток дитини	Підвищення мотивації через інтерактивність; підтримка інклюзивності; різні канали подання інформації.	Зменшення живої соціальної взаємодії; пасивізація діяльності; обмеження творчості та вільної гри.
3. Професійна діяльність вихователя	Оптимізація підготовки матеріалів; аналітична підтримка (Intelligence Amplification); моніторинг розвитку.	Низький рівень цифрової компетентності; ризик підміни педагогічної взаємодії цифровими рішеннями.
4. Взаємодія «педагог - батьки»	Персоналізовані звіти, рекомендації, оперативна комунікація.	Надмірна цифровізація може зменшити якість живого діалогу з батьками.
5. Технологічні аспекти	Безперервність освітнього процесу в умовах воєнних загроз і релокації.	Висока залежність від інтернету та пристроїв.
6. Етичні та безпекові аспекти	Можливість контролювати якість освітніх рішень через алгоритми.	Порушення конфіденційності даних; алгоритмічна упередженість; ризики для здоров'я (екранний час).

Штучний інтелект персоналізує навчання, забезпечує індивідуальні освітні траєкторії, що враховують темп і потреби кожної дитини, максимізуючи ефективність засвоєння матеріалу. Ще одна перевага – можливість для якісного моніторингу та коригування, адже інноваційні технології дозволяють відстежувати прогрес дітей у реальному часі для своєчасної корекції та надання фахівцями необхідної допомоги [7].

За допомогою ШІ створюється адаптивний контент, генеруються інтерактивні та адаптивні дидактичні матеріали, які роблять навчання захопливим, розвивають критичне мислення та уяву дітей дошкільного віку.

Продовжимо перелік переваг від впровадження ШІ в освітній процес ЗДО: підвищення рівня безпеки дошкільників, позитивний вплив на якість взаємодії педагогів з батьками вихованців, можливості для створення контенту дидактичних ігор.

Системи штучного інтелекту здатні підвищувати рівень безпеки дітей. Вони можуть відстежувати місцезнаходження дошкільників на території, а також автоматично реагувати та сповіщати про надзвичайні чи нестандартні ситуації.

Має місце позитивний вплив на оптимізацію комунікації з батьками. Засоби ШІ полегшують інформування батьків про освітній прогрес ЗДО та досягнення їхніх дітей. Вони можуть генерувати персоналізовані рекомендації для підтримки навчання вдома, що сприяє формуванню міцних партнерських відносин між педагогічним колективом та родинами.

Штучний інтелект може бути використаний для створення цільових ігор та інтерактивних вправ, спрямованих на формування емоційного інтелекту. Ці інструменти навчають дітей розпізнавати, виражати власні емоції та ефективно взаємодіяти з однолітками.

Проте використання ШІ у закладах дошкільної освіти несе специфічні ризики, пов'язані з віковими та психологічними особливостями дітей раннього та дошкільного віку. Ці ризики можна розділити на кілька ключових категорій.

Соціально-емоційні та когнітивні ризики: дефіцит живої соціальної взаємодії дошкільний вік є критичним для розвитку соціально-емоційного інтелекту та навичок спілкування. Надмірна залежність від ШІ-інструментів, інтерактивних іграшок або роботів може обмежити час, необхідний для справжньої, невербальної взаємодії з однолітками та вихователями. Це може уповільнити розвиток емпатії та навичок вирішення конфліктів.

Існує певний ризик «екранізації» та пасивного навчання, оскільки надмірне використання планшетів, ігор та програм, керованих ШІ, може призвести до зниження фізичної активності, необхідної для здорового розвитку мозку. Навчання стає пасивним, замінюючи активну маніпулятивну діяльність (гру, конструювання), яка є основою когнітивного розвитку в цьому віці.

Також ШІ може ненавмисно обмежувати простір для вільної гри, яка є основним механізмом розвитку творчості та символічного мислення у дошкільників. Як наслідок – обмеження їхньої творчості та уяви.

Етичні ризики та ризики захисту даних: конфіденційність. Збір та аналіз великих обсягів персональних даних про прогрес, емоційний стан та поведінку дітей вимагає найвищого рівня захисту. Існує ризик витоку даних або їхнього використання для комерційних цілей. Можна припустити проблеми алгоритмічної упередженості, адже навчальні алгоритми ШІ можуть бути «навчені» на даних, які містять певні стереотипи (гендерні, расові тощо). Якщо такий алгоритм буде пропонувати дитині певні ролі чи заняття відповідно до упереджень, це може негативно вплинути на формування її світогляду.

У випадку відсутності зрозумілості батькам і вихователям може бути важко зробити висновок, як саме ШІ-система ухвалила те чи інше навчальне рішення або оцінила дитину, що підриває довіру до освітнього процесу.

Методичні та кадрові ризики можуть призвести до залежності від технологій. Надмірна інтеграція ШІ може призвести до ситуацій, коли освітній процес стає повністю залежним від наявності та функціонування дороговартісних технологій та інтернету, що є проблематично для менш матеріально забезпечених закладів дошкільної освіти. Також існує ризик, що вихователі можуть почати покладатися на ШІ як на основне джерело індивідуалізації та контролю, знижуючи якість особистої уваги та емоційної підтримки, яку вони надають дітям.

Слід вказати і на *фізичні та здоров'язбережувальні ризики*. Тривале сидіння перед екраном чи використання неадаптованого обладнання може негативно вплинути на формування зору та правильної постави дитини. Інтенсивні аудіовізуальні стимули, які часто використовуються в інтерактивних ШІ-програмах, можуть призводити до перезбудження, проблем із концентрацією уваги та перезбудженням нервової системи дитини.

Отже, ШІ може бути цінним інструментом для використання педагогами закладів дошкільної освіти лише за умови, що його використання чітко регулюється, фокусується на

підтримці, а не на заміщенні вихователя, і не порушує природні потреби дитини дошкільного віку у русі, живій грі та соціальній взаємодії.

Висновки. Хоча штучний інтелект має потенціал суттєво покращити індивідуалізацію навчання дошкільників та оптимізувати педагогічну діяльність вихователя закладу дошкільної освіти, його впровадження супроводжується критичними ризиками, зокрема в частині конфіденційності даних та етичних аспектів.

Для успішної інтеграції ШІ необхідне ретельне планування та постійна адаптація технологічних рішень відповідно до потреб дітей дошкільного віку, що вимагає надійного захисту персональної інформації та суворого дотримання принципів психолого-емоційної безпеки всіх учасників освітнього процесу. Ключовим принципом є те, що ШІ має доповнювати, а не замінювати чи обмежувати творчий підхід у професійній діяльності фахівців дошкільної освіти.

Виявлені вимоги та виклики використання штучного інтелекту (ШІ) у дошкільній освіті окреслюють низку важливих напрямів для подальших наукових розвідок.

Потребує подальшого дослідження розробка критеріїв оцінювання якості ШІ-контенту. Необхідна детальна розробка методик та критеріїв для оцінювання безпеки, вікової відповідності та педагогічної ефективності дидактичних матеріалів, згенерованих ШІ для дітей дошкільного віку. Важливим вбачаємо дослідження впливу ШІ на соціально-емоційний розвиток, поглиблене емпіричне дослідження впливу взаємодії з ШІ-інструментами на емоційний інтелект, соціалізацію та комунікативні навички дітей дошкільного віку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Famly. (n.d.). AI Prompts for Early Childhood Educators. Retrieved from <https://www.famly.co/us/blog/ai-prompts-for-early-childhood-educators>
2. Frontiers in Education. (2022). Artificial Intelligence in Education: Promises and implications for teaching and learning. <https://doi.org/10.3389/feduc.2022.736194>
3. Chovriy, S., Yatsenko, O., Kozhevnikova, A., Anisimova, O., Horbatiuk, O., & Kolbina, L. (2024). The power of partnership in higher education. *Amazonia Investiga*, 13(83), 157–173. <https://doi.org/10.34069/AI/2024.83.11.12>
4. Spivakovsky, O. V., Omelchuk, S. A., Kobets, V. V., Valko, N. V., & Malchykova, D. S. (2023). Institutional policies on artificial intelligence in university learning, teaching and research. *Information Technologies and Learning Tools*, 97(5), 181–202. <https://doi.org/10.33407/itlt.v97i5.5395>
5. World Economic Forum. (2025, January). How AI and human teachers can collaborate to transform education. Retrieved from <https://www.weforum.org/stories/2025/01/how-ai-and-human-teachers-can-collaborate-to-transform-education/>
6. Zero to Three. (n.d.). Artificial Intelligence and the Early Childhood Field: Exploring Potential to Enhance Education, Communication, and Inclusivity. Retrieved from <https://www.zerotothree.org/resource/journal/artificial-intelligence-and-the-early-childhood-field-exploring-potential-to-enhance-education-communication-and-inclusivity/>
7. Your Therapy Source. (2025). Social Stories with AI. Retrieved from <https://www.yourtherapysource.com/blog1/2025/03/12/social-stories-with-ai/>
8. Воляннюк, А. (2025). Використання штучного інтелекту в методології організації педагогічних досліджень студентами вищих навчальних закладів. *Журнал інформаційних технологій в освіті (ITE)*, 57), 48–58. <https://ite.kspu.edu/index.php/ite/article/view/915>
9. Воляннюк, А. С. (2025). Алгоритм підготовки студентів вищих навчальних закладів до застосування штучного інтелекту в наукових дослідженнях. *Журнал інформаційних технологій в освіті (ITE)*, 58), 41–49. <https://ite.kspu.edu/index.php/ite/article/view/954>
10. Одеський центр професійного розвитку педагогічних працівників. (2025). Практичні кейси використання штучного інтелекту в роботі вихователя. Retrieved from <https://ocprpp.od.ua/?p=40569>

11. Про затвердження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти»: Наказ Мінекономіки від 19.10.2021 № 755-21. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0755915-21>
12. Українцева, Я. (2024). Штучний інтелект у роботі вихователя ЗДО. *Цифрова трансформація освіти та науки: матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф.*, м. Харків, 14–15 берез. 2024 р., 181–184. Retrieved from <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/17662>
13. Фамілярська, Л. Л. (2024). Використання штучного інтелекту в закладі дошкільної освіти. Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету, 16, 216–228. <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2024.1614>

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Famly. (n.d.). AI prompts for early childhood educators. Retrieved from <https://www.famly.co/us/blog/ai-prompts-for-early-childhood-educators>
2. Frontiers in Education. (2022). Artificial intelligence in education: Promises and implications for teaching and learning. <https://doi.org/10.3389/feduc.2022.736194>
3. Chovriy, S., Yatsenko, O., Kozhevnikova, A., Anisimova, O., Horbatiuk, O., & Kolbina, L. (2024). The power of partnership in higher education. *Amazonia Investiga*, 13(83), 157–173. <https://doi.org/10.34069/AI/2024.83.11.12>
4. Spivakovsky, O. V., Omelchuk, S. A., Kobets, V. V., Valko, N. V., & Malchykova, D. S. (2023). Institutional policies on artificial intelligence in university learning, teaching and research. *Information Technologies and Learning Tools*, 97(5), 181–202. <https://doi.org/10.33407/itlt.v97i5.5395>
5. World Economic Forum. (2025, January). How AI and human teachers can collaborate to transform education. Retrieved from <https://www.weforum.org/stories/2025/01/how-ai-and-human-teachers-can-collaborate-to-transform-education/>
6. Zero to Three. (n.d.). Artificial intelligence and the early childhood field: Exploring potential to enhance education, communication, and inclusivity. Retrieved from <https://www.zerotothree.org/resource/journal/artificial-intelligence-and-the-early-childhood-field-exploring-potential-to-enhance-education-communication-and-inclusivity/>
7. Your Therapy Source. (2025). Social stories with AI. Retrieved from <https://www.yourtherapysource.com/blog1/2025/03/12/social-stories-with-ai/>
8. Volianiuk, A. (2025). Using artificial intelligence in the methodology of organizing pedagogical research by university students [Vykorystannia shtuchnoho intelektu v metodolohii orhanizatsii pedahohichnykh doslidzhen studentamy vyshchych navchalnykh zakladiv]. *Zhurnal informatsiinykh tekhnolohii v osviti (ITE)*, (57), 48–58. <https://ite.kspu.edu/index.php/ite/article/view/915> (in Ukrainian).
9. Volianiuk, A. S. (2025). Algorithm for preparing university students to apply artificial intelligence in scientific research [Alhorytm pidhotovky studentiv vyshchych navchalnykh zakladiv do zastosuvannia shtuchnoho intelektu v naukovykh doslidzhenniakh]. *Zhurnal informatsiinykh tekhnolohii v osviti (ITE)*, (58), 41–49. <https://ite.kspu.edu/index.php/ite/article/view/954> (in Ukrainian).
10. Odeskyi tsentr profesiinoho rozvytku pedahohichnykh pratsivnykiv [Odesa Center for Professional Development of Pedagogical Workers]. (2025). Practical cases of using artificial intelligence in the work of educators [Praktychni keisy vykorystannia shtuchnoho intelektu v roboti vykhovatel'ia] Retrieved from <https://ocprpp.od.ua/?p=40569> (in Ukrainian).
11. Ministry of Economy of Ukraine. (2021). On approval of the professional standard “Preschool education educator” [Pro zatverdzhennia profesiinoho standartu “Vykhovatel zakladu doshkilnoi osvity”]: Order No. 755-21. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0755915-21> (in Ukrainian).
12. Ukrainka, Y. (2024). Artificial intelligence in the work of preschool educators [Shtuchnyi intelekt u roboti vykhovatel'ia ZDO]. *Tsifrova transformatsiia osvity ta nauky: materialy II*

Vseukr. nauk.-prakt. konf., Kharkiv, 14–15 berez. 2024 r., 181–184. Retrieved from <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/17662> (in Ukrainian).

13. Familiarska, L. L. (2024). Using artificial intelligence in preschool education institutions [Vykorystannia shtuchnoho intelektu v zakladi doshkilnoi osvity]. *Vidkryte osvितnie e-seredovyshe suchasnoho universytetu*, (16), 216–228. <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2024.1614> (in Ukrainian).

Olena Anisimova

Kherson State University, Kherson, Ukraine

ARTIFICIAL INTELLIGENCE AS A PARTNER IN PRESCHOOL EDUCATION: CONCEPTUAL REQUIREMENTS AND RISKS

Abstract. *The article is devoted to the fundamental transformation of preschool education in the era of accelerated technological development, when artificial intelligence has become an everyday tool for educators. The relevance of the study is determined by the need to overcome discrepancies between the dynamic digital learning environment for preschool children and outdated teaching methods, as well as the need for digitalization to ensure the resilience and modernization of Ukrainian education during wartime and post-war periods. The aim of the article is to identify and justify the conceptual requirements for the implementation of AI technologies to optimize the work of preschool educators, particularly in the context of methodological support and the development of didactic materials.*

A broad analysis of domestic and English-language research was conducted, examining regulatory, psychological-pedagogical, methodological, and ethical aspects of educators' interaction with intelligent technologies. The study focuses on a partnership-based approach.

AI is considered a powerful assistant that takes on highly analytical functions (monitoring, analytics, planning, creating adaptive content), allowing educators to focus on deep, personalized interaction (humanization of the educational process, mentoring).

AI ensures maximum individualization of educational trajectories, enhances inclusivity (personalized stories, virtual assistants), optimizes communication with parents, and increases child safety.

Successful implementation requires the development of local preschool policies regulating the use of generative models, with emphasis on academic integrity, algorithmic transparency, and ethical standards. A decisive factor in success is the digital competence of the preschool educator themselves.

Specific risks for preschool-aged children are identified: a deficit of live social interaction, the risk of passive learning, limitations on creativity and free play, ethical risks (privacy, algorithmic bias), as well as dependence on technology and health-related threats.

Integration of AI provides educators with powerful tools for creating an effective and inclusive educational environment. However, AI use in preschool institutions must be clearly regulated and focused on support rather than replacement of educators, with mandatory preservation of children's natural needs for movement, live play, and social interaction.

Keywords: *artificial intelligence, preschool education, preschool educator, pedagogy of partnership, individualized learning, digital competence, AI risks*

Licensed under CC BY-NC-SA 4.0

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Стаття надійшла до редакції 08.12.2025

The article was received 8 December 2025